

طرح دوره شماره ۴ (۷۲ ساعته)

طرح دوره آموزش پرستاران بخشهای مراقبت ویژه نوزادان در خصوص تغذیه با شیر مادر

دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس - اداره سلامت کودکان، اداره سلامت نوزادان

۱۳۹۷

عنوان: دوره آموزش پرستاران بخش های مراقبت ویژه نوزادان در خصوص تغذیه نوزاد با شیر مادر با تاکید بر تغذیه نوزادان نارس

معرفی دوره:

تغذیه با شیر مادر یک هنجار طبیعی است که باید همه نوزادان و شیرخواران اعم از رسیده و نارس، سالم و بیمار از این موهبت الهی برخوردار شوند.

مطالعات نشان می دهد علیرغم همه فواید تغذیه با شیر مادر، وضعیت شاخص های شیر مادر در نوزادان نارس[□] بسیار کمتر از مطلوب است در نتیجه حمایت و آموزش مادران^{□□} و مراقبین برای افزایش شیردهی از پستان در نوزادان با شرایط خاص و به ویژه نارس ضرورت دارد.

هم چنین مطالعات نشان می دهد پرستاران نقش مهمی در آغاز، تداوم و حمایت مادران در تغذیه با شیر مادر ایفا می کنند^{□□}. بر این اساس، پرستاران بخشهای مراقبت ویژه نوزادان باید در خصوص مشاوره شیردهی مادران به طور ویژه آموزش دیده و توانمند شوند.

در بخش های مراقبت ویژه نوزادان با مشکلات خاص نظیر نارس و ناهنجاری هایی مانند لب شکری و کام شکری بستری می شوند که باید با شیر مادر تغذیه شوند. به این منظور کارکنان شاغل در این بخش ها باید در خصوص شیردهی نوزادان در شرایط خاص آموزش ببینند، مهارت های عملی آنها در این خصوص ارتقا یابد و بکارگیری لوازم و تجهیزات مشاوره شیردهی را بیاموزند.

هدف کلی:

ارتقای دانش، نگرش و مهارت پرستاران بخشهای مراقبت ویژه نوزادان در خصوص تغذیه نوزاد با شیر مادر

اهداف:

فراگیر باید در پایان دوره بتواند در ارتباط با تغذیه با شیر مادر برای نوزادان بستری در بخش های مراقبت ویژه نوزادان و به ویژه نوزاد نارس:

۱. آناتومی، فیزیولوژی و اندوکرینولوژی شیردهی را توضیح دهد.
۲. اهمیت و اصول انجام مراقبت آغوشی مادر و نوزاد در تغذیه با شیر مادر را توضیح دهد.
۳. انواع روشهای صحیح درآغوش گرفتن شیرخوار و شیردادن را روی مولاژ انجام دهد.
۴. روش های تحریک رفلکس اکسی توسین را توضیح دهد و یا بر روی مولاژ نشان دهد.
۵. اصول دوشیدن شیر و ذخیره آن را به روش صحیح به مادر بیاموزد.
۶. نحوه استفاده از پمپ های شیردوش برقی و دستی را بداند و نشان دهد.
۷. روش فشردن پستان با دست را انجام داده و کاربرد آن را توضیح دهد.
۸. جریان شیر و تاثیر آن بر مکیدن، بلع و تنفس را بیان کند.
۹. از روش های جایگزین و ابزار در شیردهی (نیپل شیلد، کاپ، SNS، سرنگ و ...) استفاده کند.
۱۰. اصول کلی تغذیه نوزاد با شرایط خاص با شیر مادر را بیان نماید.
۱۱. مشکلات پستانی (زخم نوک پستان، احتقان، ماستیت و...) در ارتباط با شیردهی را تشخیص دهد.
۱۲. برای هر یک از مشکلات پستانی راهکار ارائه دهد و به مادر جهت ادامه شیردهی آموزش دهد.
۱۳. اجرای پوزیشن صحیح شیردهی را به مادر سزاین شده و مادر داری فرزند دوقلو و چندقلو نشان دهد.
۱۴. یک well-latch-on را مدیریت کند.

۱۵. نحوه انجام مشاوره با مادر در خصوص تغذیه با شیرمادر را به صورت عملی انجام دهد.
۱۶. چالش های تغذیه با شیر مادر را بیان کند.
۱۷. اهمیت تغذیه با شیر مادر را بیان کند.
۱۸. معیارها و شاخص های آغاز تغذیه دهانی را بیان کند.
۱۹. تاثیر مداخلات گفتار درمانی در بهبود تغذیه با شیر مادر در نوزاد نارس که نیاز به این اقدامات داشته باشند را توضیح دهد.
۲۰. مداخلات گفتار درمانی در بهبود تغذیه با شیر مادر در نوزاد نارس که نیاز به این اقدامات داشته باشند را به مادر بیاموزد.

زمان بندی:

۷۲ ساعت شامل ۲۰ ساعت تئوری و ۵۲ ساعت عملی

توجه: این دوره طی چهار ماه و هر ماه سه روز برگزار می شود. در فواصل این جلسات افراد موظف به انجام تمریناتی برای تغذیه نوزاد با نیازهای ویژه با شیر مادر هستند.

ویژگیهای شرکت کنندگان:

- حداقل تحصیلات لیسانس مامایی یا پرستاری داشته باشد
- در بخش مراقبت های ویژه نوزادان شاغل باشد
- حتی الامکان نیروی رسمی باشد
- حداقل ۳ سال تعهد همکاری با برنامه شیر مادر داشته باشد.
- از مهارت های ارتباطی مناسب برخوردار باشد
- به امر آموزش همکاران علاقمند باشد

فضا و تجهیزات مورد نیاز:

۱. فضای آموزشی مناسب برای ۱۵ نفر
۲. بخش نوزادان و بخش مراقبتهای ویژه نوزادی در یک بیمارستان سطح سه
۳. بسته آموزشی مشاوره شیردهی

ارزشیابی مدرسین:

فرم ارزیابی مدرسین بر اساس استاندارد آموزش مداوم

ارزیابی فراگیران:

آزمون تئوری و عملی

انتظارات از فراگیران:

۱. آموزش همه کارکنان اعم از پزشکان، ماماها، پرستاران و سایر افراد شاغل در بخشهای مراقبت ویژه در خصوص اهمیت تغذیه با شیر مادر در نوزاد با نیازهای ویژه و اجرای عملی آن برای همه نوزادان بستری واجد شرایط

۲. آموزش افراد جدید الورود
۳. انجام مشاوره برای مادران دارای نوزاد با نیازهای ویژه
۴. مشارکت در اجرای سیاست ترویج تغذیه با شیر مادر

منابع آموزشی:

۱. راهنمای تغذیه با شیر مادر برای پزشکان
۲. کوریکولوم آموزش مشاورین شیردهی
۳. فیلم های آموزشی مرتبط
۴. کتاب مجموعه آموزشی ترویج تغذیه با شیر مادر (۳۶ ساعته)
۵. تسهیل چالش های تغذیه باشیرمادر برای نوزادان اواخر نارس

Reference:

۱. Jennifer Callen, RNC, MSc; Janet Pinelli, RNC, MScN, DNS; Stephanie Atkinson, PhD, RD; Saroj Saigal, MD, FRCPC, Qualitative Analysis of Barriers to Breastfeeding in Very-Low-Birthweight Infants in the Hospital and Postdischarge, *Adv Neonatal Care*. 2005;5(2):93-103.
۲. Maria Lorella Gianni, Elena Bezze, Patrizio Sannino, Elena Stori, Laura Plevani, Paola Roggero, Massimo Agosti, and Fabio Mosca "Facilitators and barriers of breastfeeding late preterm infants according to mothers' experiences", *BMC Pediatr*. 2016; 16: 179.
۳. Genae Strong, Barriers to breastfeeding during the neonatal period, Volume 19, Issue 4, August 2013, Pages 134-138
۴. Methods of milk expression for lactating women. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2016, Issue 9. Art. No.: CD006170. Becker GE, Smith HA, Cooney F.
۵. Supporting Sucking Skills in Breastfeeding Infants. Third Edition. Edited by Catherine Watson Genna, BS, IBCLC Woodhaven, New York 2017.